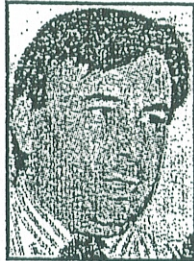

Η αγχόννη του δημόσιου χρέους

Του **Β. ΠΡΟΦΥΛΛΙΔΗ**
αναπληρωτή καθηγητή ΔΠΘ

Τα τελευταία 24 χρόνια σχεδόν τετραπλασιάστηκε το δημόσιο χρέος της χώρας από τη δημιουργία του ελληνικού κράτους

και ο πολύ υψηλός πληθωρισμός το διάστημα 1980-1996, που συνεπαγόταν υψηλά κρεολύσια για εξυπηρέτηση του παρελθόντος δανεισμού.

Ποιοι, όμως, είναι οι κανόνες υγιούς δημοσιονομικής διαχείρισης; Μπορεί το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού να είναι υγιές; Η απάντηση είναι ναι, μόνον όμως, εφόσον οδηγεί στη δημιουργία ανθρώπινου κεφαλαίου και χρήσιμων υποδομών. Υγιές είναι το έλλειμμα, που γίνεται, για να καλυφθούν δαπάνες για έρευνα και νέες

τεχνολογίες, για υποδομές κοινωνικής περίθαλψης, για δημιουργία ανταγωνιστικών πανεπιστημίων και γνώσης γενικότερα, για επαγγελματική κατάρτιση και πολιτισμό, για υποδομές που μειώνουν το κόστος λειτουργίας της οικονομικής δραστηριότητας. Αντίθετα, και προφανέστατα δεν είναι υγιές το έλλειμμα, που διοχετεύεται σε καταναλωτικές δαπάνες και αυξήσεις μισθών, που δεν δικαιολογούνται από αύξηση της παραγωγικότητας.

Η πολιτική διαχείριση των οικονομικών πραγμάτων της χώρας τα τελευταία 25 χρόνια έχει το εξής παράδοξο: Σε περιόδους ύφεσης αυξάνονται (ορθώς) οι κρατικές επενδύσεις, για να στηριχθεί η ανάπτυξη. Ενώ σε περιόδους ανάπτυξης γίνονται (λανθασμένα) μειώσεις φόρων, από τις οποίες ωφελούνται κυρίως οι υψηλές εισοδηματικές τάξεις. Τα όποια πλεονεκτήματα κατά τις περιόδους ανάπτυξης της οικονομίας πρέπει να διατίθενται για μείωση των ελλειμμάτων και του δημόσιου χρέους είτε για δημιουργία υποδομών και ανθρώπινου δυναμικού και όχι για κοινωνικές παροχές. Ούτε και η ανεργία μπορεί να αντιμετωπισθεί αποτελεσματικά μόνο με παροχές.

Ποιο, όμως, είναι το βέλτιστο επίπεδο δημόσιου χρέους; Στο ερώτημα αυτό καμία οικονομική θεωρία δεν μπορεί να δώσει ακριβή απάντηση. Το Σύμφωνο Σταθερότητας για το ευρώ προβλέπει μέγιστο επίπεδο δημόσιου χρέους στο 60% του ΑΕΠ.

Οι κανόνες του Συμφώνου Σταθερότητας για το χρέος και το ετήσιο έλλειμμα (που δεν πρέπει να ξεπερνά το 3%) υποκαθιστούν ουσιαστικά την απουσία ομοσπονδιακής κυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Είτσι, όμως, η Ευρώπη βρέθηκε δέσμη των κανόνων αυτοελέγχου, που η ίδια έθεσε. Άλλωστε, κανένα Σύμφωνο δεν εξειδικεύει λεπτομερώς την οικονομική πολιτική, που δεν μπορεί να ασκείται αμετάβλητη στο διηνεκές. Γι' αυτό και οι κανόνες του Συμφώνου Σταθερότητας πρέπει να γίνουν ελαστικότεροι.

Το δημόσιο χρέος είναι αποτέλεσμα κακών πολιτικών επιλογών, αναποτελεσματικής διαχείρισης και χαμηλής ανάπτυξης. Από την αύξησή του ωφελήθηκαν λίγοι, αλλά θα το πληρώσουν ισομερώς όλοι. Γι' αυτό και αποτελεί τη μεγαλύτερη αδικία της πολιτικής πρακτικής, ιδίως για τους χαμηλόμισθους.

Το εκρηκτικό δημόσιο χρέος της χώρας συνιστά μεγάλη απειλή και υποδηκεύει το μέλλον των επόμενων γενεών (τα δανεικά τα αποπληρώνουν κάποτε κάποιοι).

Το δημόσιο χρέος της Ελλάδας είναι μεγαλύτερο και από την εθνική παραγωγή σε επίπεδο βάσης, αποτελεί το 112,1% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) και είναι το υψηλότερο (μαζί με την Ιταλία) μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ. Αν μοιρασθεί ισομερώς, σημαίνει ότι ο κάθε Έλληνας (ακόμη και τα ανήλικα) χρωστά περίπου πέντε εκατομμύρια δραχμές.

Το δημόσιο χρέος ήταν μόλις το 1980 το 30% του ΑΕΠ, δηλαδή τα τελευταία 24 χρόνια σχεδόν τετραπλασιάστηκε ο δημόσιος χρέος, που είχε η Ελλάδα, από τη δημιουργία του ελληνικού κράτους μέχρι το 1980. Πολύ απλά, για να ζήσει η γενιά του 1980 με ευημερία στηριγμένη σε δανεικά, τα αποπληρώνουν το δημόσιο χρέος, που είναι οι φόροι του αύριο, οι δυο επόμενες γενιές, τουλάχιστον μέχρι το 2025.

Μερίδιο ευθύνης για το υψηλό δημόσιο χρέος της χώρας, εκτός από τον άφρονα δανεισμό της δεκαετίας του 1980, έχει